

Список літератури: 1. *Кадыев Т.* Аутсорсинг и развитие компании. Материалы конференции «Управление в России: Отказ от иллюзий» / Тимур Кадыев. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [//http://www.iteam.ru/publications/strategy/section_17/article_725/](http://www.iteam.ru/publications/strategy/section_17/article_725/); 2. *Клементс Стюарт.* Аутсорсинг бизнес-процессов. Советы финансового директора : пер. с англ. / Стюарт Клементс, Майкл Донеллан при участии Седрика Рида; под общ.ред. В. В. Голда. – М. : Вершина, 2006.– 416 с.; 3. *Курбанов А. Х.* Методика оценки целесообразности использования аутсорсинга / А. Х. Курбанов // Современные проблемы науки и образования. – 2012. – № 1; [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.science-education.ru/101-5437; 4. *Митрофанова Е.* Как оптимизировать бизнес-модель компании. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://fd.ru/articles/14585-как-optimizirovat-biznes-model-kompani>; 5. *Очнев В. В., Нурдин Р. В.* Развитие сбалансированных технологий менеджмента на основе инструментов аутсорсинга [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lerc.ru>; 6. *Савицкая Г. В.* Экономический анализ: учеб. / Г.В.Савицкая. – М. : ООО «Новое знание», 2004. – 640 с.; 7. *Юрьев С. В.* Аутсорсинг как элемент современных экономических отношений в РФ. Монография – СПб, 2012. – 165 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mespb.ru/d/179743/d/outsorsing.pdf>; 8. GE/McKinsey Matrix [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.quickmba.com/strategy/matrix/ge-mckinsey/>; 9. *Philip Kotler.* Marketing Essentials, 1984 / Филипп Котлер. Основы маркетинга. Перевод на русский язык: В.Б.Бобров [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gtmarket.ru/laboratory/basis/5091>; 10. «Pricewaterhouse Coopers Outsourcing Model» [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://powerpointing-templates.com/tag/pricewaterhousecoopers-outsourcing-model/>

МАНОЙЛЕНКО О.В., д.е.н., проф.
СИРОМ'ЯТНИКОВА О.В.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В КРИЗОВИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Розвиток соціально-економічних систем та механізмів з їх управління пов'язується із зміною як умов господарювання (що вимагає їх адаптації), перебігом науково-технічного прогресу (змінює способи виробництва, відтворення та вдоволення споживчих потреб та самі їх властивості), стрімким генезисом нових теоретико-методологічних управлінських підходів. Взаємозв'язок визначених передумов розвитку соціально-економічних систем та їх взаємообумовлений характер потребує дослідження нових підходів до побудови механізмів з управління їх стійкістю.

У загальному сенсі, стійкість системи – це її властивість підтримувати визначений режим функціонування при впливу на неї внутрішніх або зовнішніх збурень. Розрізняють, як правило, декілька видів стійкості: рівноважне, гомеостазис та стаціонарний режим (циклічне повторювання послідовності визначених станів).

Обмеженням на забезпечення стійкості соціально-економічної системи є критичність сили впливу, при значно великих

імпульсних або постійних впливах відбувається її руйнування або перехід в принципово-новий стан.

Зважаючи на теоретичні напрацювання в області управління соціально-економічними системами необхідно виділити, передусім теорію корпоративної архітектоники з виділенням зовнішніх та внутрішніх ключових компетенцій, що з одного боку обумовлюють цілі її функціонування та розвитку (фінансово-економічні та напрямки вдоволення споживчих потреб), з іншого організаційні форми їх побудови. Таким чином, можна виділити фінансово-економічну, функціональну та організаційну стійкість соціально-економічних систем, причому дві останні взаємообумовлені. Функціональна та організаційна стійкість зумовлюють необхідність підтримки стану гомеостазису соціально-економічної системи, цілі якої спрямовані на вдоволення споживчих потреб. Забезпечення фінансово-економічної стійкості пов'язано з системою цілепокладання суб'єктів управління, що спрямованні на збереження та підвищення вартості інвестованого капіталу (або генерації чистого фінансового потоку). З цієї точки зору ціннісна та маржинальна теорії стають у підґрунті визначення критичних станів соціально-економічної системи, що зумовлюють її гомеостатичний режим функціонування та необхідність переходу у новий стан або її руйнування. Еволюційна теорія розвитку та теорія конкуренції визначають форми взаємодії та їх генезис у бік більш прогресивних та зумовлюють стаціонарний режим забезпечення стійкості та відповідні організаційні форми побудови соціально-економічних систем.

Зважаючи на наведені вище положення, можна сформулювати гіпотезу о обмежено-дисперсійному характері функціонування соціально-економічних систем, що зумовлює напрямки забезпечення їх стійкості і еволюції форм організації в залежності від пріоритетності домінування цілей визначених на основі зовнішніх або внутрішніх компетенцій.

В наукових джерелах виділяють два основні види стійкості дисперсних систем: сементаційну та агрегативну. В основі забезпечення фінансово-економічної стійкості полягає сементаційні властивості соціально-економічних систем, що зумовлює їх еволюцію у напрямку генерації більшої ринкової вартості шляхом фінансової диверсифікації та функціональної спеціалізації. Навпаки агрегативна властивість передбачає їх інтегративну взаємодію з іншими суб'єктами ринку шляхом

створення жорстких та м'яких об'єднань.

Підтвердженням цієї гіпотези з точки зору забезпечення семетаційної стійкості з одного боку слугує зростання капіталізації фондового ринку в провідних країнах світу та стрімкий розвиток спеціалізованих компаній з управління активами та холдингових компанії з іншого. Забезпечення стійкості досягається шляхом диверсифікації економічної діяльності та формуванням значних резервів за рахунок спеціалізованих ринкових інструментів. Забезпечення агрегативної стійкості досягається шляхом інтеграційної взаємодії суб'єктів ринку. Підтвердженням цього слугує зростання ринків злиття та поглинань з одного боку та різних форм м'якої взаємодії суб'єктів ринку з іншого.

Зміна умов господарювання (або економічні цикли) впливає на застосування різних форм інтеграції. Так, ринок злиття та поглинань у 2014 році досяг обсягу більш ніж 3,1 трл. доларів США (після кризового стиснення за період 2007-2010 рр., з 4,8 до 2.1 трл. дол. США). Відновлення ринку злиття та поглинань свідчить про адаптацію суб'єктів господарювання до поточних умов функціонування та необхідності пошуку нових моделей розвитку. Можна відмітити хвильовий характер розвитку цього ринку, що підтверджується дослідженнями провідних міжнародних консалтингових компаній та рейтингових агентств (S&P, Fitch, Mood's, BCG, McKinsey).

Напроти ринки аутсорингу (стійка тенденція зростання більше ніж 11% на рік) та його похідні форми (наприклад аутстафінг, офшорінг), створення стратегічних альянсів (зростання більш 10 % на рік) показують стійку тенденцію зростання саме в кризових умовах господарювання. Крім того, такі форми інтеграційної взаємодії, як створення кластерів, проектні форми (консорціуми, проектні групи, бізнес-інкубатори), бізнес-асоціації, що виступають інструментами розвитку невеликих та середніх економічних агентів, формування спільних підприємств з ціллю проведення НДКР знаходять все більше поширення у світі та слугують дієвими інструментами забезпечення агрегативної стійкості.

Такі, все більш гнучкі управлінські моделі надають суб'єктам господарювання суттєві переваги, дозволяючи з одного боку здійснювати стрімке скорочення бізнесу (даунсайзінг) за кризових умов господарювання, з іншого забезпечувати стрімке зростання при відновленні відповідного ринку.

Висновком наведених вище положень може слугувати твердження, що жорсткі форми інтеграційної взаємодії виступають інструментами розвитку в періоди економічного зростання, а м'які, навпроти у кризових умовах забезпечують збереження ринкових позицій та слугують інструментами групової адаптації суб'єктів ринку.

Сучасна економіка характеризується фундаментальною зміною способів виробництва та відтворенні споживчої цінності. Існуючі регламенти та стандарти слугують засобами, що обмежують міжгалузеву конвергенцію економічних агентів з різних сфер діяльності. Найбільш яскравими прикладами цих процесів слугують ринки фінансових та інформаційних послуг. Так, оператори мобільного зв'язку все більше проникають на фінансові ринки, гібридні форми організації фінансування інноваційних проектів, дозволяють впроваджувати та поширювати новації без залучення стратегічних інвесторів та кредитних ресурсів фінансово-кредитних установ (краудфайдінгові механізми) – тобто за рахунок розподілених фінансів шляхом прямого залучення приватних інвесторів. Найбільш суттєвим прикладом реалізації такого підходу стало IPO Google inc., яке відбулося шляхом специфічного інтернет-аукціону з мінімальною участю банків-андерайтерів, що дало змогу значно підвищити капіталізацію компанії.

Конвергенція технологій різних галузей та сфер економічної діяльності зумовлює специфічний вид кризи функціонування та розвитку соціально-економічних систем та визначає необхідність формування нових організаційних форм управління. Все це свідчить про те, що в сучасних умовах господарювання змінюються форми організаційної взаємодії учасників ринку та самі форми організації соціально-економічних систем. Певні підприємства стають компонентами (які забезпечують виконання певного завершеного переділу або специфічної управлінської функції) соціально-економічних систем або агрегаторних форм об'єднань більш високого рівня, що зв'язуються на основі внутрішніх ключових компетенцій економічних агентів, а підтримання їх функціональної стійкості пов'язано з необхідністю забезпечення безперервності ланцюгів створення цінності.